

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/3/2020
Identifikačné číslo spisu: 1016200301
Dátum vydania rozhodnutia: 12.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1016200301.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci navrhovateľky: D. H., bytom v G., Š.D. X, právne zastúpenej advokátom JUDr. Mgr. Petrom Starinským, so sídlom v Bratislave, Hálova 2, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 11. októbra 2017, č.k. 5Sd/24/2016-46, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 11. októbra 2017, č.k. 5Sd/24/2016-46 v napadnutej časti p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 11. októbra 2017, č.k. 5Sd/24/2016-46, postupom podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil rozhodnutie odporkyne zo 17. marca 2016, číslo: XXX XXX XXXX X. Súčasne konanie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu z 3. decembra 2015, číslo XXX XXX XXXX X zastavil. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

2. Sociálna poisťovňa rozhodnutím z 3. decembra 2015, číslo XXX XXX XXXX X rozhodla podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) a podľa § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 283/2015 Z.z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2016 tak, že starobný dôchodok zvýšila na 213,50 eur mesačne a vdovský dôchodok na 100,30 eur mesačne. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že starobný dôchodok bol zvýšený o 1,90 eur mesačne. Vdovský dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice z dôvodu súbehu

nárokov na výplatu dôchodkov bol zvýšený o 0,60 eur mesačne.

3. Rozhodnutím zo 17. marca 2016, číslo XXX XXX XXXX X odporkyňa rozhodla podľa § 82b zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) tak, že nárok na zvýšenie sumy starobného dôchodku na sumu minimálneho dôchodku jej nevznikol. Ďalej podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 283/2015 Z.z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty rozhodla o zvýšení starobného dôchodku od 1. januára 2016 na sumu 213,50 eur mesačne. Sociálna poisťovňa dôvodila tým, že suma minimálneho dôchodku za 32 rokov kvalifikovaného obdobia dôchodkového poistenia je 140 % zo sumy životného minima 198,09 eur mesačne, to znamená 277,40 eur mesačne. Suma starobného dôchodku navrhovateľky je 211,60 eur mesačne; suma vdovského dôchodku je 99,70 eur mesačne. Úhrnná suma dôchodkov je 311,30 eur mesačne a je vyššia ako suma minimálneho dôchodku 277,40 eur mesačne. Nevznikol jej preto nárok na zvýšenie sumy starobného dôchodku podľa § 82b zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 140/2015 Z.z. O zvýšení sumy vdovského dôchodku od 1. januára 2016 podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) a podľa § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 283/2015 Z.z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2016 bolo vydané osobitné rozhodnutie. Pretože nedošlo k zmene sumy životného minima podľa osobitného predpisu, suma minimálneho dôchodku zodpovedajúca 32 rokom kvalifikovaného obdobia dôchodkového poistenia sa tiež nezmenila a je 277,40 eur mesačne. Prílohou rozhodnutia je osobný list dôchodkového poistenia na určenie minimálneho dôchodku.

4. Krajský súd preskúmal opravnými prostriedkami napadnuté rozhodnutia podľa § 250l a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok a § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok a dospel k záveru o vecnej správnosti preskúmaného rozhodnutia zo 17. marca 2016 a o zastavení konania o preskúmanie rozhodnutia z 3. decembra 2015 po späťvzatí návrhu. Mal za preukázané, že navrhovateľka narodená X. P. XXXX získala k 1. júlu 2015 spolu 32 rokov a 120 dní kvalifikovaného obdobia dôchodkového poistenia. Suma životného minima podľa zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov k 1. januáru 2015 predstavovala 198,09 eur mesačne. Suma minimálneho dôchodku za 32 rokov kvalifikovaného obdobia dôchodkového poistenia je 140 % zo sumy životného minima 198,09 eur mesačne, čo predstavuje 277,40 eur mesačne. Navrhovateľka poberala starobný dôchodok v sume 211,60 eur mesačne a vdovský dôchodok 99,70 eur mesačne, spolu 311,30 eur mesačne. Úhrn vyplácaného starobného dôchodku a vdovského dôchodku vo výške 311,30 eur mesačne je vyšší ako suma minimálneho dôchodku 277,40 eur mesačne, a preto navrhovateľke nevznikol nárok na zvýšenie sumy starobného dôchodku a vdovského dôchodku podľa § 82b zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 140/2015 Z.z. Starobný dôchodok navrhovateľky v sume 211,60 eur mesačne bol od 1. januára 2016 zvýšený o 1,90 eur mesačne na sumu 213,50 eur mesačne; vdovský dôchodok v sume 99,70 eur mesačne bol od 1. januára 2016 zvýšený o 0,60 eur mesačne na sumu 100,30 eur mesačne. Suma životného minima sa k 1. januára 2016 nezmenila, naďalej bola 198,09 eur. Suma minimálneho dôchodku za 32 rokov kvalifikovaného obdobia dôchodkového poistenia, ktorá je 140 % zo sumy životného minima 198,09 eur mesačne, t.j. 277,40 eur mesačne ostala nezmenená. Úhrn vyplácaného starobného dôchodku a vdovského dôchodku od 1. januára 2016 vo výške 313,80 eur mesačne je vyšší ako suma minimálneho dôchodku 277,40 eur mesačne, a preto navrhovateľke nevznikol nárok na zvýšenie sumy starobného dôchodku podľa § 82b zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 140/2015 Z.z. Krajský súd konštatoval, že odporkyňa správne postupovala podľa príslušných zákonných ustanovení. Tiež správne rozhodla, že navrhovateľke nevznikol nárok na zvýšenie sumy starobného dôchodku na sumu minimálneho dôchodku, nakoľko u navrhovateľky nebola splnená zákonná podmienka, aby úhrn vyplácaného starobného dôchodku a vdovského dôchodku nebol nižší ako určená suma minimálneho dôchodku.

5. Náhradu trov konania navrhovateľke v súlade s § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP krajský súd nepriznal, nakoľko v konaní úspech nedosiahla a odporkyňa trovy konania neprislúchajú.

II.

6. Navrhovateľka proti rozsudku krajského súdu v potvrdzujúcej časti podala odvolanie.

7. Uviedla, že súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že potvrdil rozhodnutie, ktorým jej nevznikol nárok na zvýšenie sumy starobného dôchodku na sumu minimálneho dôchodku. Uviedla, že po smrti manžela jej bol rozhodnutím zo 16. apríla 2013 priznaný vdovský dôchodok vo výške 60 % zo sumy dôchodku manžela, ktorý poberal v sume 317,10 eur. Žiadosť o predčasný starobný dôchodok z mája 2013 jej bola zamietnutá, pretože výpočtom nebol dôchodok vyšší (177,- eur), ako 1,2 násobok sumy životného minima pre plnoletú osobu (233,- eur). Po dvoch rokoch, v máji 2015 jej bol priznaný starobný dôchodok vo výške 211,60 eur a súčasne bolo rozhodnuté o znížení vdovského dôchodku z pôvodnej sumy 199,40 eur na sumu 99,70 eur. Súčet dôchodkov činil 311,30 eur. V roku 2015 sa zákonom stanovil minimálny dôchodok tabuľkovo daný pre počet kvalifikovaného odpracovaného obdobia. Za 32 rokov a 120 dní odpracovaných rokov by mala poberať starobný dôchodok vo výške 277,40 eur, t.j. 140 % zo sumy životného minima. Tento však nebol upravený zo sumy 211,60 eur. Z toho jej vyplýva, vdovský dôchodok poberala len vo výške 33,90 eur (311,30 eur - 277,40 eur = 33,90 eur), pretože jej starobný dôchodok by mal byť vo výške minimálneho dôchodku stanoveného zákonom na počet kvalifikovaného odpracovaného obdobia.

8. Záverom navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zvýši čiastku starobného dôchodku na sumu minimálneho dôchodku v zmysle § 82 ods. 1 písm. a/ a b/ bod 1 za kvalifikované odpracované obdobie a spätne dorovná výplatu starobného dôchodku za obdobie od 1. júla 2015.

III.

9. Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľky vyjadrila podaním z 13. apríla 2019.

10. Žiadala rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny, pretože krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne.

IV.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno priznať úspech.

12. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne zo 17. marca 2016 vo veci právneho nároku na zvýšenie starobného dôchodku na sumu minimálneho dôchodku od 1. júla 2015 podľa § 82b zákona č. 461/2003 Z.z.

13. Podľa § 492 ods. 1,2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

14. (2) Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

15. Podľa § 250l ods. 1,2 OSP, podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

16. (2) Pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

17. Podľa § 82b ods. 3 písm. c/ bod 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 140/2015 Z.z. suma starobného dôchodku alebo suma invalidného dôchodku vyplácaného po dovŕšení dôchodkového veku sa zvýši tak, aby suma tohto dôchodku alebo úhrnu súm podľa písm. c/ sa rovnal sume minimálneho dôchodku, ak suma minimálneho dôchodku je vyššia ako suma starobného dôchodku alebo suma invalidného dôchodku vyplácaného po dovŕšení dôchodkového veku alebo ako úhrn súm starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku vyplácaného po dovŕšení dôchodkového veku a vyplácaného vdovského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku.

18. Podmienkou zvýšenia dôchodku na minimálny dôchodok je, že výška celkového dôchodkového príjmu poberateľa dôchodku je nižšia ako minimálny dôchodok. Zvýšenie sa určí ako rozdiel medzi minimálnym dôchodkom a vyplácaným dôchodkom, respektíve celkovým dôchodkovým príjmom poberateľa dôchodku.

19. Najvyšší súd po vyhodnotení námietok uvedených v odvolaní vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu správneho orgánu konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej, spolu so správnym poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedenú v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

20. Pre posúdenie nároku na minimálny dôchodok je podstatnou otázkou výšky celkového dôchodkového príjmu poberateľa dôchodku.

21. Najvyšší súd zistil, že navrhovateľke bol priznaný vdovský dôchodok v sume 190,30 eur mesačne od 13. marca 2013 podľa § 74 a § 75 zákona č. 461/2003 Z.z. Vdovský dôchodok bol priznaný vo výške 60 % zo sumy predčasného starobného dôchodku 317,10 eur mesačne, ktorý poberal manžel navrhovateľky ku dňu smrti, to znamená 190,30 eur mesačne. Od 4. mája 2015 navrhovateľke vznikol právny nárok na starobný dôchodok v sume 211,60 eur mesačne podľa § 65 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. Rozhodnutím o priznaní starobného dôchodku (číslo XXX XXX XXXX X z 1. júna 2015) Sociálna poisťovňa súčasne rozhodla aj podľa § 81 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. tak, že od 4. mája 2015 poberateľka súčasne splnila podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku a vdovského dôchodku. Pretože suma starobného dôchodku bola 211,60 eur mesačne, to znamená, že bola vyššia ako 199,40 eur mesačne, čo bola suma vdovského dôchodku vyplácaného do 3. mája 2015, poberateľke sa bude vyplácať vdovský dôchodok v sume jeho jednej polovice, to znamená v sume 99,70 eur mesačne.

22. Od 1. júla 2015 nadobudlo účinnosť ustanovenie § 82b zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 140/2015 Z.z. o úprave minimálneho dôchodku. Všetci penzisti, ktorí splnili zákonné podmienky, mohli po odchode do dôchodku poberať minimálnu penziu. Podmienkou zvýšenia dôchodku na minimálny dôchodok ku dňu rozhodovania Sociálnej poisťovne bola, že výška celkového dôchodkového príjmu poberateľa dôchodku bola nižšia, ako minimálny dôchodok. Navrhovateľka zákonné podmienky na minimálny dôchodok splnila získaním 30 tzv. kvalifikovaných rokov dôchodkového poistenia. Z osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý je prílohou rozhodnutia o priznaní starobného dôchodku vyplýva, že získala 32 rokov kvalifikovaného obdobia dôchodkového poistenia, čo je 140 % zo sumy životného minima 189,09 eur mesačne, to znamená 277,40 eur mesačne.

23. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia a z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že suma starobného dôchodku ku dňu rozhodovania Sociálnej poisťovne bola 211,60 eur mesačne a suma výsluhového dôchodku 99,70 eur. Spolu tak mala navrhovateľka právny nárok na úhrnnú sumu dôchodkov 311,30 eur mesačne.

24. Pokiaľ navrhovateľka v odvolaní poukazovala na osobitné posudzovanie každého dôchodku z

dôvodu ich individuálnych posudzovaní, najvyšší súd túto jej námietku nepovažoval za dôvodnú. V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že navrhovateľkou prezentovaný postup na prepočítanie dôchodkov nemá oporu v ustanovení § 82b zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 1. júla 2015.

25. Proti rozsudku krajského súdu v časti zastavenia konania o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu z 3. decembra 2015, číslo XXX XXX XXXX X navrhovateľka odvolanie nepodala.

26. Z uvedených dôvodov aj najvyšší súd považoval rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 17. marca 2016 za zákonné a preto podľa § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 250l ods. 2 a § 219 ods. 1,2 OSP a § 492 ods. 1,2 SSP rozsudok krajského súdu v napadnutej časti potvrdil.

27. Účastníkom konania najvyšší súd nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, lebo navrhovateľka v odvolacom konaní nebola úspešná a odporkyni trovy nevznikli.

28. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.